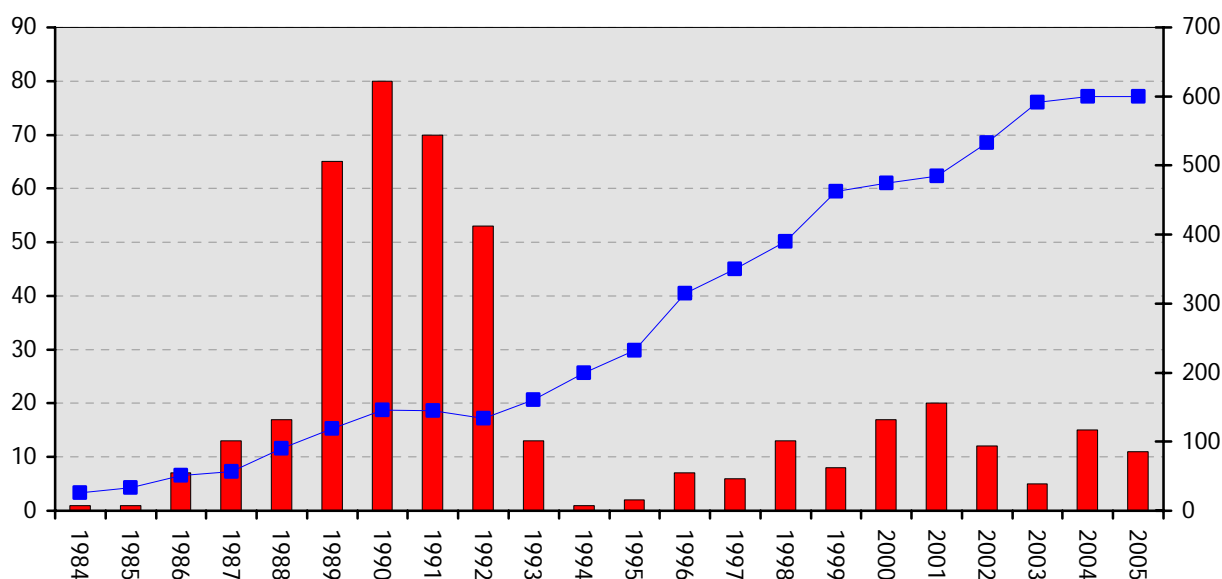

Risikobasert forvaltning - Hvilke risikofaktorer for smittespredning av Infeksiøs lakseanemi (ILA) må det utarbeides forvaltningsstrategi for?

Infeksiøs lakseanemi (ILA) er en alvorlig smittsom virussykdom hos atlantisk laks som første gang ble diagnostisert i Norge i 1984. Siden den tid er sykdommen blitt registrert i Canada (1996), Skottland (1998), Færøyene (2000) og USA (2001). ILA -virus er påvist hos regnbueørret i Irland i 2002.

Det er rapportert totalt 437 utbrudd av ILA i Norge i perioden fra 1984 til 2005. Det årlige antallet utbrudd nådde en topp i 1990, med totalt 80 tilfeller. Figur 1 viser antall utbrudd og årlig lakseproduksjon på landsbasis i denne perioden.

Figur 1. Antall bekreftede ILA-utbrudd (røde stolper) og lakseproduksjon i 1.000 tonn (blå linje) i Norge fra 1984 til 2005.

Forvaltning av ILA

Myndighetene bestemte i 1988 at ILA skulle listeføres som en meldepliktig gruppe B -sykdom. Etter hvert som en fikk ny kunnskap om smittespredning, ble det innført ulike forvaltningsmessige tiltak som forbud mot bruk av sjøvann i klekkerier, forbud mot flytting av fisk fra ett sjøvannsanlegg til et annet, påbud om helsesertifikater for akvakulturanlegg, krav om desinfisering av spillvann fra slakterier, behandlingsanlegg og transportbestemmelser.

Antall årlige utbrudd av ILA har sunket betraktelig siden toppåret 1990, men det registreres fortsatt mellom 5 til 20 utbrudd årlig i Norge.

Sykdommen håndteres nå i henhold til en bekjempelsesplan som innebærer opprettelse av soner, tømning av hele anlegget innenfor en kort frist, med etterfølgende vask, desinfeksjon og brakklegging. ILA -utbrudd fører til store tap og konsekvenser for både produsenten, næringa og for samfunnet.

Ny kunnskap om ILA virus

De siste årene har det vitenskaplige miljøet kommet frem til ny kunnskap om ILA- virusets egenskaper og fremmet nye hypoteser reservoar og smitteveier, som f. eks. vertikal smitteoverføring. Kunnskapen og hypotesene har vært fremmet og diskutert i ulike fora både nasjonalt og internasjonalt. Blant annet arrangerte Veterinærinstituttet et nasjonalt brukerseminar om ILA i oktober 2004. Rapporten fra det møtet gir god bakgrunnsinformasjon for problemstillingen og er vedlagt. Mange artikler som angår dette tema er publisert eller er under publisering.

Mattilsynets forvaltning av smittsomme sykdommer skal være risikobasert og adekvat i forhold til dagens kunnskap om ILA - virusets spredningsdynamikk, dvs. ILA - virusets egenskaper, reservoar og smitteveier. Det ble derfor tidlig satt i gang en prosess for å se på forvaltningsstrategi for ILA i lys av den pågående debatten. Imidlertid er ulike forskningsmiljøer på det nåværende tidspunktet uenige om tolkning av resultater om ILA og ILA – virus, samt hvilken betydning resultatene bør ha for forvaltning av sykdommen.

Oppdrag til Vitenskapskomiteen

For å sikre at Mattilsynet baserer sin forvaltning på internasjonalt anerkjent kunnskap ber vi Vitenskapskomiteen om å vurdere følgende problemstillinger:

Kan ILA -virus overføres vertikalt? Hvor stor er sannsynligheten for å spre agens og /eller utvikle sykdom som følge av vertikal overføring?

Gir dagens kunnskap om virus og sykdom et godt nok grunnlag for å spore smitekilde og smittespredning ved ILA? Er screening for ILAV av tilsynelatende frisk fisk formålstjenelig for å begrense utbredelsen av ILA?

Hvilken betydning har de forskjellige trinn i produksjonen inkludert transport, slakteri og annen relatert virksomhet for spredning av smittestoffet? Hvor lenge er ILA viruset infektivt under forskjellige betingelser?

ILA- virusets egenskaper - er det forskjell i risiko for sykdomsutbrudd som følge av infeksjon med forskjellige varianter av viruset?

Hvilke reservoar har ILA virus? Hvilken betydning har de ulike reservoarene for sykdomsutbrudd?

Mer om oppdraget

Rapporten fra Vitenskapskomiteen skal være skrevet på engelsk.

Frist for levering av rapport (nivå 2): 10. januar 2007

Ansvarlig person i Mattilsynet:

Stian Johnsen
rådgiver
Hovedkontoret, seksjon smittestoff og biotoksiner
e-postadresse:
Tlf.:

stijo@mattilsynet.no
23 21 67 20

Med hilsen

Nina Krefting Aas
Seksjonsleder